

tvrzení by bylo zajisté, nehledíc k důvodu shora uvedenému, podle § 21 vyr. ř. 337/14 a § 67 nař. čís. 4070/15 M. E., § 43 čl. XVII/1881, velmi důležité, kdyby žalobkyně uplatnila v žalobním návrhu, nikoliv však jen v žalobním tvrzení, věcné právo, buď právo vlastnické nebo právo zástavní podle toho, jaký obsah měla tvrzená výhrada vlastnictví. Jen, kdyby uplatnila věcné právo, buď právo vlastnické nebo právo zástavní, bylo by přihlížeti k právu žalobkyně jako k právu vylučovacímu neb oddělnému (§ 11 vyr. ř. 334/14 a §§ 18, 19 nař. čís. 4070/1915 M. E.), nedotčenému vyrovnacím řízením. Žalobkyně však žádá úplné zaplacení zažalované pohledávky, aniž omezila žádost na zaplacení z určitých věcí (ze zboží prodaného s výhradou vlastnictví) a aniž uvedla, že jsou tu podmínky § 21 vyr. ř. 337/14 a § 67 nař. čís. 4070/15 M. E., § 43 čl. XVII/1881. Této žalobě však vadí, jak shora uvedeno, okolnost, že žalovaný dosud dodržel splátky uložené mu ve vyrovnání. Dovolání bylo tudíž vyhověti.

Čís. 10707.

Zavázala-li se obec státu před válkou, že postaví úřední budovu, jest povinna tento závazek splniti. Soud, rozhodující o splnění tohoto závazku, nemůže se zabývati tím, zda a jak si může obec opatřiti k tomu peníze.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1931, Rv I 1861/30.)

Notářským spisem ze dne 28. února 1912 zavázala se obec K., že do roka po konečném schválení plánů postaví novou úřední budovu a v ní k trvalému a bezplatnému užívání státu odevzdá potřebné a vhodné místnosti pro okresní soud a pro berní úřad. Schválení plánů bylo uděleno ministerstvem veřejných prací výnosem ze dne 15. dubna 1913. Na žádost obce byla lhůta k postavení úřední budovy ministerstvem spravedlnosti několikrát prodloužena, posledně výnosem ze dne 23. května 1921 do konce roku 1923, kteréžto prodloužení bylo poslední a dalším žádostem o prodloužení ministerstvo spravedlnosti již nevyhovělo. Okresní soud v K. započal svou činnost dne 1. března 1912 a byl prozatímne umístěn v obecním domě, kde jest doposud. Československý stát tvrdě, že dosavadní ubytování okresního soudu nevyhovuje a že se obec všemožně brání dostáti smluvnímu závazku, domáhal se žalobou, o níž tu jde, na obci K., by byla uznána povinnou postaviti pod důhonem práva ve lhůtě pěti let od právní moci rozsudku počínajíc novou úřední budovu a v ní k trvalému bezplatnému užívání československého státu odevzdati potřebné a vhodné místnosti pro okresní soud. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaná strana uznala svůj závazek, který na se vzala notářským spisem ze dne 28. února 1912, a není sporu o tom, že závazek ten, pokud jde o umístění okresního soudu v nové úřední budově, dosud není splněn a že jen berní úřad a berní správa úřadují od podzimu roku 1928 v domě, který pro jejich úřadovny byl

odevzdán československému státu žalovanou obcí na základě snímku notářského spisu ze dne 14. prosince 1928 a protokolu ze dne 29. srpna 1929. Pokud jde o okresní soud, který v K. již 1. března 1912 započal činnost a prozatímně byl umístěn v obecním domě, byla na žádost obce lhůta k postavení úřední budovy ministerstvem spravedlnosti několikrát prodloužena, posledně výnosem ze dne 23. května 1921 do konce roku 1923, a dalším žádostem o prodloužení nebylo vyhověno. Hledě k těmto nesporným skutečnostem první soud správně posoudil a rozhodl spor v tom smyslu, že uznal žalovanou obec povinnou postavit novou úřední budovu a v ní k trvalému bezplatnému užívání československého státu odevzdati potřebné a vhodné místnosti pro okresní soud. Pokud šlo o berní úřad, byl závazek žalované obce splněn novou úmluvou, která se však netýkala okresního soudu, ohledně něhož původní úmluva zůstala v platnosti. Nejde tu o privativní novaci, že část úmluvy byla splněna, a nevádí to splnění původní úmluvy, že odpadnou v budově, která se má stavěti, místnosti pro berní úřad původně určené. Z téhož důvodu není výrok rozsudečný, jenž jest odvoláním napaden, neurčitý, neboť oběma stranám jest znám rozsah původní úmluvy i rozsah nesplněné dosud části úmluvy a, pokud jde o plány na budovu, již podle původního závazku jest konečné schválení plánů vyhrazeno ministerstvu spravedlnosti, financí a veřejných prací. Zcela správně první soud uvedl, že tu není absolutní nemožnosti plnění, neboť nelze pochybovati o tom, že žalovaná obec může postavit pro soud budovu, jakž i jiné obce učinily, a že předpisy právní jí v tom nebrání. Ovšem změnily se válečnými a poválečnými poměry velmi podstatně podmínky, za nichž dostáti mohla žalovaná obec svému závazku dříve a které velice ztěžují jí v nynější době splnění závazku, avšak přes to nečiní splnění to absolutně nemožným, takže nelze obec z toho důvodu ze závazku zprostiti a o zániku závazku mluvit se nemůže. Žaloba není ani předčasná, neboť závazek měl býti již dávno splněn a poslední lhůta prodloužená ke splnění závazku již dávno uplynula. Soud určil k plnění lhůtu pětiletou, kterou jest pokládati za dostatečnou, vezmou-li s v úvahu veškeré okolnosti, bránící dřívějšímu splnění žalobního nároku. Z toho všeho vysvítá, že první soud po stránce právní spor správně posoudil a rozřešil. Odvolatelka vytýká rozpor s procesními spisy, záležející v nesprávném citování výměru zemského úřadu v Praze, zprávy vyrovnávacího fondu ze dne 3. března 1930, dále že první soud nesprávně ocenil, vlastně nedocenil výsledky provedených důkazů, totiž jmenovaného již výnosu ze dne 3. března 1930 a dále výnosu okresního úřadu ze dne 6. srpna 1929. Ani tyto odvolací důvody neshledal soud odvolací opodstatněnými, neboť oba výnosy vyličují sice podrobně překážky financování stavby úřední budovy, o kterou tu jde, a prokazují nemohoucnost obce za daných poměrů finanční náklad se stavbou spojený nésti, avšak neprokazují ani v doslovu odvolatelkou vytýkaných bod absolutní nemožnost splnění žalobního nároku. Věci sporu jest uznati, zda žalovaná strana jest povinna žalobní nárok splniti, a uložiti žalované straně ke splnění přiměřenou lhůtu (§ 409 c. ř. s.). Finanční mohoucnost žalované strany zkou-

mati bude po případě věci řízení exekučního prováděného na základě právoplatného rozsudku. Proto, ano bylo správně rozhodnuto, že jest tu závazek žalované strany jí samou uznávaný a že tu není absolutní nemožnosti, závazek tento splniti, musilo býti žalobě vyhověno, aniž v úvahu přicházela otázka, jak si obec opatří peníze na tuto stavbu, zda bude s to opatřiti si potřebné prostředky z příjmů řádných či z prostředků mimořádných nebo zda bude nucena žalovaná obec dovolávati se pomoci vyrovnávacího fondu a zda pomoci té se jí dostane, nebo zda musí hledati jiné prameny k náhradě nákladů na splnění svého závazku. Jde tu o stejný poměr jako při žalobě proti soukromé osobě, kde se soud procesní rovněž netáže, zda žalovaný má peníze, k jejichž placení ho uznává povinným a zda případná exekuce proti žalovanému bude míti výsledek.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud zabýval se věcně jen důvodem § 503 č. 4. Dovolání není oprávněno ani po této stránce, neboť odvolací soud posoudil věc správně po právní stránce, potvrdiv odsuzující rozsudek. Výrok rozsudkový je dostatečně určitý, závazek žalované obce jest jím stanoven dostatečně přesně a není pochybnosti o jeho obsahu ani o jeho dosahu. Jakékoli další pochybnosti jsou odklizeny tím, že lhůta k plnění byla stanovena na pět roků po právní moci rozsudku. Původní smlouva obsažená v notářském spise z roku 1912 nebyla zrušena ani notářským spisem z roku 1928 ani skutečným odevzdáním domu pro jiné úřady. Podle oné smlouvy byla obec povinna odevzdati státu potřebné a vhodné místnosti pro okresní soud a pro berní úřad. Poskytnuvši místnosti ty pro berní úřad, plnila jen částečně podle původní smlouvy. Ježto se strany neshodly výslovně jinak, nelze míti za to, že pominul tím úplně celý závazek obce z původní smlouvy. Prohlášení o tom bylo by se musilo státi výslovně, neboť není příčiny k názoru, že okresní soud a berní úřad mohly a směly býti jen v jediné budově, a k pochybnosti o tom, proč by původní smlouva nemohla býti stranami změněna mlčky v ten rozum, že žalovaná obec zřídí pro okresní soud zvláštní budovu, umístivši berní úřad v jiné úřední budově. Žalující stát domáhá se právem splnění závazku převzatého co do okresního soudu notářským spisem z roku 1912. Jak plyne z tohoto spisu, šlo o splnění závazku, jež převzala žalovaná obec již usneseními z roků 1903, 1909, 1911 a 1912 a jehož splnění bylo učiněno závislým na zřízení okresního soudu v K. Naproti tomu žádá obec v tomto sporu vlastně jen, by byla sprostěna ze závazku pro nedostatek peněžních prostředků k jeho splnění. Není sporu, že obec převzala závazek platně podle předpisů obecního řízení, a nezbyvá jí proto, než by závazek ten splnila. Že by nebylo možné postavití úřední budovu pro okresní soud, o tom nemůže býti dnes řeči, neboť je dostatek pracovních sil i staviva, mimo to určil jí soud k tomu dostatečnou dobu. Zda a jak může si žalovaná obec opatřiti k tomu potřebné peníze, tím

nemůže se zabývatí soud rozhodující jen o tom, zda závazek z notářského spisu je po právu, zda obec je proto povinna splnití závazek. Záleží jen na obci, zda a jak si opatří peníze ke stavbě úřední budovy pro okresní soud, mimo to ovšem na žalujícím státu, jak si vynutí plnění, k němuž jest obec odsouzena. K rozhodnutí soudu stačí, že plnění o sobě je možné a že byla k němu poskytnuta dostatečná lhůta. Žaloba není ani předčasná, neboť i po této stránce jest hleděti jen k provedení stavby, nikoli k opatření peněžitých prostředků. Totéž platí i o poukazu dovolatelky na clausula rebus sic stantibus. Nedomáhal-li se stát splnění závazku za doby válečné anebo poválečné, když nebylo ani pracovních sil ani staviva, zachoval se podle stavu odpovídajícího oné doložce. Dnes není k tomu příčiny, neboť obec převzala závazek bez jakékoli výhrady, nehledíc ke svému finančnímu stavu. Ostatně uvedená doložka mohla by se týkati také jen samého plnění, nikoliv opatření si prostředků k němu potřebných.

Čís. 10708.

Vzniku zákonného zástavního práva podle čl. 409 obch. zák. není na závalu, že se doprava stala proto, by dopravované věci byly u dopravce uloženy.

Zákonné zástavní právo trvá alespoň tak dlouho, jak dlouho jest náklad u dopravce zadržen nebo uložen, třebaže na sebe převzal povinnost, naložiti s nákladem podle příkazů druhé smluvní strany.

Zákonné zástavní právo postihuje celý náklad bez rozdílu, kolik činí dovozné.

Dopravci nelze uložiti, by věci, k nimž mu přísluší zákonné zástavní právo, vydal druhé smluvní straně, a to ani s obmezením, že tak musí učiniti jen proti tomu, že mu tato zaplatí dovozné a skladné.

(Rozh. ze dne 18. dubna 1931, Rv I 1868/30).

Žalovaná zasílatelská firma dopravila zboží z továrny žalující firmy do svého skladiště a tam je uložila. Žalobu, již se domáhala žalobkyně na žalované vydání věcí, procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud uznal žalovanou povinnou vydati žalobkyni věci proti zaplacení dopravného a skladného.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobkyně, k dovolání žalované obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Není sporu o tom, že žalovaná zasílatelská firma jest i povozníkem podle čl. 390 obch. zák., provádějíc po živnostensku dopravu nákladů, aniž o tom, že v prosinci 1926 a v lednu 1927 převzala movitosti, o které jde, ze žalobcovy továrny do svého skladiště v L. a je tam uložila. Jest proto podle čl. 409 obch. zák. oprávněn i úsudek, že žalovaná firma na-